

міжнародних актів, які регулюють сферу цифрових прав. Це свідчить, зокрема, про важливість глобального підходу до захисту прав людини в цифровому просторі та необхідність співробітництва між країнами та міжнародними організаціями.

Список використаних джерел:

1. Петришин О. В., Гиляка О. С. Права людини в цифрову епоху: виклики, загрози та перспективи. Вісник Національної академії правових наук України. Том 28. № 1. 2021. С. 17-35
2. Васечко Л. О. Еволюція прав людини під впливом процесів глобалізації. Форум права. 2010. № 4. С. 121–126.
3. Яцишин М. Ю. Міжнародно-правовий захист прав людини у кіберпросторі. Вісник Маріупольського державного університету. Серія: Право. 2017. Вип. 14. С. 166-174.
4. Бабійчук В. С. Міжнародний захист прав людини у сфері інформаційно-телекомунікаційних технологій. Молодий вчений. 2020. № 10(1). С. 71-73.
5. Кривдіна І., Гайтан В. Проблема нормативного забезпечення захисту прав людини у мережі інтернет: міжнародний досвід та вітчизняні реалії. Філософія та гуманізм. 2020. Вип. 1. С. 51-59.

*Поліщук Поліна Сергіївна,
студентка 2 курсу, група 201 ННІ
№1, Національна академія
внутрішніх справ
Науковий керівник:
Чижов Денис Анатолійович,
доцент кафедри конституційного
права та прав людини Національна
академія внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, доцент*

ПРАВОВИЙ ЗАХИСТ ПРАВ ЖІНОК ВІД ДОМАШНЬОГО НАСИЛЬСТВА В УКРАЇНІ

Дана проблематика є надзвичайно важливою, оскільки вона стосується забезпечення безпеки та порушень основних прав жінок у сімейному оточенні.

Жіноче домашнє насилля є світовою проблемою, яка стосується суспільства в цілому. Кожна жінка має право жити в безпеці, захищеності та гідності, але, на жаль, домашнє насилля перешкоджає їм реалізувати ці права. Насилля може приймати різні форми, включаючи фізичне, емоційне, сексуальне та економічне. Саме ці форми насилля поступово руйнують життя жінок, їх фізичне та психологічне здоров'я і мають серйозні соціальні наслідки.

Забезпечення захисту прав жінок від домашнього насилля має стати нашим пріоритетом, оскільки це має великий потенціал покращити становище жінок і всього суспільства. Моя доповідь спрямована на дослідження причин

і наслідків домашнього насилля, оцінку ефективних стратегій його запобігання та захисту жертв, а також розгляд можливостей глобальної співпраці для більш ефективного розв'язання цієї проблеми.

Робота базується на проведенні емпіричних досліджень, аналізі статистичних даних, а також на вивченні міжнародних норм та принципів, пов'язаних з правами людини. Ми прагнемо виявити головні труднощі у запобіганні домашнього насилля та забезпеченні захисту жінок, щоб розробити рекомендації та стратегії, спрямовані на подолання цієї проблеми. Основною метою даної доповіді є привернення уваги до проблеми домашнього насилля проти жінок та сприяння обміну знаннями та ідеями з метою розробки більш ефективного підходу для її вирішення.

Від 01 листопада 2022 року увійшла до чинності Конвенція Ради Європи «Про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу з цими явищами», іншими словами Стамбульська конвенція, яка спрямована на захист, запобігання та протидію насильству стосовно жінок та домашньому насильству.

Даний документ спрямований на:

- a) захист жінок від усіх форм насильства й недопущення, кримінальне переслідування та ліквідація насильства стосовно жінок і домашнього насильства;
- b) сприяння ліквідації всіх форм дискримінації стосовно жінок та заохочення дійсної рівності між жінками та чоловіками, у тому числі шляхом надання жінкам самостійності;
- c) розробка всеосяжних рамок, політики та заходів для захисту всіх жертв насильства стосовно жінок і домашнього насильства та надання їм допомоги;
- d) заохочення міжнародного співробітництва з метою ліквідації насильства стосовно жінок і домашнього насильства;
- e) забезпечення підтримки та надання допомоги організаціям та правоохоронним органам в ефективному співробітництві для прийняття комплексного підходу до ліквідації насильства стосовно жінок і домашнього насильства. [4, ст.1, п.1]

Жінки всього світу стають жертвами зґвалтувань та зазнають побутового насилля, до того ж, масштаби та істинна природа такого насильства інколи приховані від оточення та уваги. Домашнє насильство – проблема, яку досить складно досліджувати. Оскільки фізичне, сексуальне, психологічне, економічне насильство однієї або кількох людей над іншою у сімейних відносинах може мати приховані форми. Інколи як агресор, так і потерпілий, вважають свої стосунки «нормальними» та досить «адекватними». Нерідко люди навіть не розуміють, що зустрічаються саме з домашнім насильством. Існує думка, що домашнє насильство це лише застосування фізичної сили та тілесного контакту. Однак насправді воно може бути не лише фізичним чи сексуальним. Це і психологічний тиск – образи, залякування, заборона спілкуватися зі своїм оточенням, приниження, ігнорування почуттів особи, і

економічні обмеження — заборона працювати чи навчатися, контроль сімейного бюджету, позбавлення житла тощо.

Слід звернути увагу що саме в собі приховують різні види насильства. Фізичне насильство це коли вас б'ють чи штовхають, не випускають з власного дому або не пускають до нього, змушують до вживання алкоголю чи наркотиків, вам погрожують позбавити життя чи навмисно створюють ситуації, які можуть становити загрозу вашому здоров'ю та безпеці, проти вашої волі вас переміщують у межах однієї держави або за кордон із застосуванням сили, погроз чи обману. Сексуальне - коли вас примушують до небажаних статевих стосунків, торкаються до інтимних частин вашого тіла без згоди тощо. Психологічне – коли вами маніпулюють задля власної вигоди. Економічне - коли вам забороняють працювати, у вас вилучають ваші власні кошти, особисте майно пошкоджують або ламають, вам незаконно обмежують доступ до житла чи позбавляють його тощо. [5]

За даними МВС, у першому півріччі 2020 року до поліції надійшло на 48% більше звернень за захистом від домашнього насильства, ніж за такий самий період 2019 року – понад 101,5 тис. проти 68,4 тис. При цьому страждають від домашнього насильства не лише жінки, а й чоловіки, діти, батьки, інші члени родини. [3]

В Україні за домашнє насильство введена кримінальна відповідальність. Кривдникам можуть загрожувати громадські роботи, арешт до 6 місяців, обмеження волі до 5 років або позбавлення волі до 2 років, а також спеціальні заходи щодо протидії домашньому насильству, зокрема: терміновий заборонний припис стосовно кривдника; обмежувальний припис стосовно кривдника. Проте на жаль тільки завдяки існуючим покаранням проблема насильства над жінками нікуди не зникне, як вже вказувалося вище, з кожним роком насилля прогресує та розповсюджується.

Хоча насильство над жінками поширене в Україні (зокрема, якщо говорити про жінок, які мали або мають партнера, то психологічного насильства з боку партнера зазнали дві з трьох жінок, а фізичного — кожна четверта жінка), більшість таких жінок не звертається до поліції або інших організацій. Перепоною цьому стають сором і/або, страх перед кривдником, брак довіри до організацій, які мають надати жертвам підтримку й відповідні послуги, а також низький рівень обізнаності щодо прав та можливостей ними скористатися. Майже половина жінок, які повідомили поліцію про випадки насильства, лишилися незадоволеними результатом такого звернення. [1, с. V]

Один із ключових аспектів боротьби з цим соціальним злом - освіта та підвищення обізнаності. Україна має розвивати широкомасштабну інформаційну та освітню кампанію, яка підніме свідомість суспільства щодо обсягу проблеми, наслідків насильства та інших аспектів. Важливим є також підтримка активних жінок та жіночих організацій, які беруть участь у боротьбі з насильством та пропагують рівність та правдиву репрезентацію жінок у суспільстві.

Необхідно також покращити доступ до умов тимчасової підтримки, яку можуть надати жінкам на даний час, коли вони знаходяться у найбільш вразливому стані. Потрібно враховувати та допомагати зі самостійним фінансовим забезпеченням постраждалих жінок, шляхом надання можливостей для трудової зайнятості та професійного розвитку.

Важливо зазначити, що боротьба з домашнім насильством - це колективна відповідальність. Уряд, правоохоронні органи, громадські організації та громадяни повинні спільно працювати, щоб забезпечити безпеку жінок від насильства та надати їм надійну та справедливу підтримку, адже домашнє насильство є одним із найаморальніших та неприпустимих явищ, яке може лише загострюватися і при цьому залишатися невидимим.

Таким чином, розгляд належної ретельності є істотним для будь-якої оцінки конструктивного знання. Для того, щоб провести таку оцінку, слід брати до уваги конкретні умови домашнього насильства, а також вимогу належної ретельності у швидкому розслідуванні випадку домашнього насильства і наданні захисту жертві. У ході розслідування потрібно переконатися, чи були раніше випадки знущань; попередньо заявлені випадки; судимості винуватця; володіння, використання чи доступ до зброї, наявність дітей, погрози на адресу жертви, а також ознаки проблем психічного здоров'я, наркотичної чи алкогольної залежності — всі ці фактори впливають на проведення оцінки ризику смертельних наслідків. У рамках цього можна виявити співпадіння фактів та доказів, на які покладається аргументація щодо порушення матеріального аспекту статті 2 або 3 Конвенції та неможливістю вжити належних слідчих та запобіжних заходів у відповідь на попередній інцидент, який сам по собі породжує процесуальне порушення статті 3 Конвенції. [2, с.8]

Докази примусової поведінки, присутні в ситуаціях домашнього насильства, є важливим фактором, яким повинні керуватися органи влади. Примусова поведінка може являти собою як фізичну, так і не фізичну загрозу. Докази відносин, за яких потерпіла жінка була змушена підкоритися винуватцю, релевантні для визначення існування примусової поведінки, яка зробила б згоду недійсною. Підкорення може бути зумовлене різноманітними ситуаціями, в тому числі тими, у яких потерпіла особа має будь-які залежні стосунки (сімейні чи особисті, фінансові, юридичні або професійні) з винуватцем.

Фундаментально важливим є запровадження гендерної ситуації щодо домашнього насильства. З першопричинами та проявами такого насильства можна ефективно боротися, тільки якщо ті, хто відповідає за його запобігання, розуміють його гендерний характер, який був неунікно присутній. Гендерно-зумовлене насильство це – надзвичайно серйозна проблема. Щоб змінити ситуацію на краще, думаю, треба продовжувати працювати на різних рівнях і у різних форматах, продовжувати покращувати застосування існуючого законодавства та усувати його недоліки.

Застосування гендерної перспективи вимагає особливої уваги не лише до структурних нерівностей між жінками і чоловіками, а й до гострої вразливості жертв домашнього насильства, а також до гендерних стереотипів, які надто часто застосовують до очікуваної поведінки жертв домашнього насильства та підозрюваних, у тому числі у разі подружнього зґвалтування. Особливий обов'язок покладений на національні слідчі органи та суди, а також регіональні та міжнародні суди і механізми — застосовувати гендерну перспективу в усіх питаннях, що стосуються домашнього насильства, для ефективної боротьби з системним характером цих порушень. [2, с.16]

Необхідно вжити невідкладних заходів для зміни ситуації домашнього насильства над жінками. Співпраця між урядом, правоохоронними органами, соціальними службами та громадськими організаціями є критично важливою для забезпечення адекватного захисту прав жінок. Необхідно забезпечити достатній бюджетний ресурс для реалізації програм та проектів, спрямованих на попередження домашнього насильства та надання підтримки жінкам, які з ним стикаються. Також потрібно зосередитися на підвищенні освіти і свідомості громадян щодо прав жінок і негативного впливу домашнього насильства на саму жертву та суспільство загалом. Широка кампанія з просвітництва та освіти може допомогти змінити настанови щодо ставлення до жінок, розповсюджувати інформацію про ресурси та послуги, доступні жертвам насильства.

Список використаних джерел:

1. Дослідження насильства над жінками в Україні. Проведено під керівництвом ОБСЄ. «Добробут і безпека жінок»
2. Керівництво Європейського центру захисту прав людини (ЄЦЗПЛ) щодо ведення судових справ про насильство стосовно жінок.«Домашнє та сексуальне насильство». Написане і підготовлене Європейським центром захисту прав людини Мідлсекський університет, Лондон Грудень 2020 р.
3. Офіційний вебпортал Міністерства юстиції України: Правова допомога постраждалим від домашнього насильства URL: <https://minjust.gov.ua/>
4. Конвенція Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу із цими явищами (Стамбульська конвенція), від 01.11.2022, 2319-IX
5. Офіційний вебпортал МВС України URL: <https://mvs.gov.ua/>